

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або
тимчасового проживання комунальної установи
«Територіальний центр соціального обслуговування
(надання соціальних послуг)»
Петриківської селищної ради Дніпропетровської області**

15.01.2025

м. Дніпро, 2025

I. ВСТУП

У межах реалізації проєкту «Регіональні групи національного превентивного механізму», що здійснюється Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою апробації моделі автономної роботи громадських моніторів у складі регіональних груп під час здійснення повторних відвідувань національного превентивного механізму до місць несвободи, 15.01.2025 регіональною групою НПМ у Дніпропетровській області (далі РГ НПМ) здійснено повторне відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Петриківської селищної ради (далі – відділення, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації, керівник регіональної групи національного превентивного механізму у Дніпропетровській області;

Демичева Алла Валеріївна, представник громадської організації, член регіональної групи НПМ у Дніпропетровській області.

Загальна інформація.

Відділення знаходиться за адресою: провулок Медичний, 1, село Курилівка, Куп'янський район, Дніпропетровська область (фото 1).

Керівництво:

Чернуска Ольга Анатоліївна, директор Центру (на посаді з 16.03.2009).

Здор Ольга Анатоліївна, завідувач відділення (на посаді з 01.02.2012).

Відділення, як структурний підрозділ комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Петриківської селищної ради (далі – Центр), розраховане для розміщення 30 одиноких громадян похилого віку, осіб з інвалідністю (які досягли 18-річного віку), хворих (на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально-побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг; хворих (на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці), у разі коли вони на своєму утриманні мають неповнолітніх дітей, дітей з інвалідністю, осіб похилого віку, осіб з інвалідністю; осіб, які перебувають у складній життєвій ситуації у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, стихійним лихом, катастрофою, у разі коли вони мають на своєму утриманні неповнолітніх дітей, дітей з інвалідністю, осіб похилого віку, осіб з інвалідністю (далі – особи, підопічні або отримувачі соціальної послуги).

На день відвідування у відділенні перебувало 23 особи (11 жінок та 12 чоловіків), з яких 10 – особи з числа маломобільних груп населення; 9 підопічним встановлено групи інвалідності (I групи – 4, II групи – 4, III групи – 1), 1 підопічний має статус внутрішньо переміщеної особи.

У житлових кімнатах закладу проживають по 1 – 2 особи.

У закладі, також, облаштовано окремих ізольованих на 2 особи (фото 2 - 4).

За 2024 рік у відділенні померло 5 осіб.

Обслуговування підопічних відповідно до штатного розпису здійснюють 16 працівників, з яких: 1 завідувач відділенням, 4 сестри медичні, 4 молодші медичні сестри, 1 молодша медична сестра (санітарка - прибиральниця) та інші працівники.

Приміщення закладу обладнано автоматичною системою протипожежного захисту, вогнегасниками, централізованим водопостачанням, опалення забезпечується потужностями власної котельні. Також у відділенні встановлено альтернативне опалення (2 котли які працюють на дровах). Кухня та їдальня знаходяться на першому поверсі.

У закладі наявні 2 генератори, які забезпечують резервне живлення відділення у разі проблем з електропостачанням (фото 5, 6).

Центром з комунальним некомерційним підприємством «Петриківський центр первинної медико-санітарної допомоги» Петриківської селищної ради (далі – підприємство) укладено договір № 6 від 21.04.2023 щодо медичного обслуговування підопічних відділення.

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

Договори про надання соціальної послуги стаціонарного догляду відповідають Типового договору, затвердженому Міністерством соціальної політики.

Директором центру від 10.01.2024 затверджено план організації і проведення евакуаційних заходів у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру центру.

У 2024 році на рахунки центру надійшло 15 483 051, 42 грн. та отримано благодійної допомоги на загальну суму 4 350 547 грн.

На день відвідування у закладі перебував один підопічний, який отримував платну соціальну послугу стаціонарного догляду.

Вартість проживання одного підопічного у відділенні за 1 ліжко-день станом на 15.01.2024 становить 413,61 грн. Тариф на платну соціальну послугу «стаціонарний догляд» затверджений рішенням Петриківської селищної ради від 20.02.2024 № 16.

У приміщенні харчоблоку дотримуються належні санітарно-гігієнічні умови, робочі поверхні та посуд чисті (фото 7).

Працівники, які залучені до робіт у харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбирається добова проба.

Підопічні забезпечуються чотириразовим харчуванням (фото 8). Вартість харчування одного підопічного на один день у закладі складає 41, 97 грн, а вартість медичних засобів на одного підопічного на один день складає 5,01 грн.

Відповідно до статей 20, 25 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (далі – Закон № 771/97), організація харчування у відділенні здійснюється на підставі рішення про

державну реєстрацію потужності.

Відділення розташоване у одноповерховій будівлі. Відтак житлові приміщення отримувачів соціальної послуги облаштовані безпосередньо на першому поверсі, що створює умови для забезпечення архітектурної доступності приміщення для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

На інформаційних стендах закладу наявна інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо.

Група РГ НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 20 підопічними та 6 працівниками відділення. Під час спілкування відзначено доброзичливу та приємну атмосферу, що панує у закладі.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних до групи РГ НПМ не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 07.12.2023. За його результатами надавалися такі рекомендації:

Дніпропетровській обласній військовій адміністрації:

Забезпечити контроль за додержанням прав отримувачів соціальної послуги у відділенні стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру;

разом із районною військовою адміністрацією, військовою адміністрацією населеного пункту на відповідній території вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Центру.

Петриківській селищній раді Дніпровського району Дніпропетровської області:

забезпечити дотримання прав отримувачів соціальних послуг Центру, а також усунення недоліків, виявлених за результатами відвідування та надання соціальної послуги стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності у Центрі відповідно до вимог законодавства;

здійснити моніторинг надання Центром соціальної послуги стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, оцінку їх якості;

забезпечити підвищення професійної компетентності/кваліфікації персоналу Центру;

забезпечити обладнання підвальних та інших заглиблених приміщень будівлі Центру для можливого укриття осіб та працівників пансіонату у відповідності до Вимог.

Комунальній установі «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Петриківської селищної ради:

розробити план евакуації осіб та працівників відділення з урахуванням Методики планування заходів з евакуації, затвердженої наказом Міністерства

внутрішніх справ від 10.07.2017 № 579;

вжити заходів щодо забезпечення підопічного О., інших отримувачів соціальної послуги засобами реабілітації відповідно до індивідуальних програм реабілітації;

забезпечити належне реагування на кожний випадок заподіяння отримувачам соціальної послуги тілесних ушкоджень під час поміщення та перебування у відділенні;

вжити заходів для отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики з метою організації та надання медичної допомоги та медичних послуг (проведення ін'єкцій, накладання компресів, перев'язки, допомога у прийомі лікарських засобів) отримувачам соціальної послуги;

привести договір із закладом охорони здоров'я у відповідність до вимог чинного законодавства, зокрема: припинити обмеження прав отримувачів соціальної послуги, над якими не встановлена опіка відповідно до положень глави 6 Цивільного кодексу України, а також з урахуванням положень Порядку вибору лікаря;

передбачити здійснення закладом охорони здоров'я заходів зі спостереження за станом здоров'я та організації надання медичної допомоги в обсязі та терміни, що передбачені додатком 3 до Державного стандарту (включно з тими, що не охоплюються переліком медичних послуг з надання первинної медичної допомоги, визначених Порядком надання первинної медичної допомоги відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України 19.03.2018 № 504);

вжити ефективних дезінфекційних заходів для приведення житлових кімнат у належний санітарно-гігієнічний стан;

забезпечити належну утилізацію та знищення лікарських засобів, що не підлягають подальшому використанню (зокрема, термін придатності яких минув, пошкоджено пакування, тощо);

забезпечити організацію харчування осіб (в тому числі належне зберігання харчових продуктів), а також питного режиму у відділенні;

забезпечити розміщення осіб у житлових кімнатах із дотриманням вимоги мінімальної житлової площі на особу;

виконувати гігієнічні процедури ліжковим хворим відділення в умовах, що забезпечують право осіб на приватність та повагу до гідності, зокрема з використанням медичних ширм;

забезпечити осіб одягом і взуттям, постільними речами та білизною, твердим інвентарем та столовим посудом належної якості відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення;

створити умови для реалізації права отримувачів соціальної послуги на вільний розвиток особистості з урахуванням їх побажань, зокрема, навчальних та творчих занять, працетерапії тощо;

здійснити облаштування будівлі відділення, зокрема, вхідних груп приміщень відповідно до ДБН В.2.2-40:2018;

забезпечити своєчасне здійснення санітарно-гігієнічних процедур особам, заходів з допомоги у дотриманні особами особистої гігієни;

Забезпечити виконання Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417.

забезпечити розміщення в доступних для осіб місці і формі інформації про соціальну послугу, права та обов'язки, державні й громадські організації, до повноважень яких належить здійснення захисту прав людини;

налагодити взаємодію із центрами системи надання безоплатної правничої допомоги.

Під час повторного відвідування РГ НПМ встановлено, що більшість рекомендацій, наданих за результатами попереднього відвідування, виконані повністю: затверджений план евакуації підопічних і працівників відділення на випадок виникнення надзвичайних ситуацій; розроблена система ефективного реагування на випадки заподіяння тілесних ушкоджень підопічних; проведений капітальний ремонт закладу протягом 2024 року, замінено покрівлю, замінено каналізаційну та водогінну систему, повністю замінено електропроводку, оновили твердий та м'який інвентар, а також відремонтовано санітарно-гігієнічні кімнати та житлові кімнати підопічних.

Підопічних закладу забезпечили новим одягом та взуттям, закупили неметалевий посуд. Також санітарно-гігієнічні кімнати закладу обладнані з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, коридори оснащені горизонтальними поручнями, встановлені кнопки виклику персоналу у кімнатах ліжкових хворих (фото 9,10,11,12).

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У ході відвідування встановлено, що у закладі відсутня окрема захисна споруда (укриття) або пристосоване приміщення, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі оголошення повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 та Вимогам з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Директор центру зазначила, що з лютого 2025 розпочнеться будівництво укриття на 50 осіб на території закладу, на що виділені кошти та проведено відповідні закупівлі.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»).

2. Зі слів підопічних, працівниками закладу здійснюються медичні

маніпуляції, зокрема внутрішньом'язеві ін'єкції. Однак, усупереч вимогам статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» у закладі відсутня ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики (фото 13).

Директор центру надала копії документів, які направлені до Міністерства охорони здоров'я України для отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики.

3. У порушення вимог пункту 2.2.2. ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (далі - ДБН В.2.2-18:2007) у відділенні відсутнє приймально-карантинне відділення, до якого необхідно поміщати підопічних при влаштуванні на термін 14 днів для подальшого спостереження і забезпечення інфекційного контролю у відділенні.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

4. Закладом не забезпечено дієтичного харчування для підопічних, які його потребують за станом здоров'я та призначенням лікаря.

Зі слів працівників відділення, підопічним, що потребують дієтичного харчування, вилучаються з меню окремі страви, вживання яких не рекомендовано відповідно до рекомендацій лікаря, водночас заміна страв на інші не відбувається, що призводить до обмеження права підопічних на повноцінне харчування (фото 14).

Порушення права осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

5. У порушення вимог державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», у пансіонаті пандус центрального входу до будівлі не обладнаний двобічною огорожею з поручнями. Зовнішні сходи не огорожені поручнями (фото 15).

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

6. Відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» переважна більшість підопічних місць несвободи з тих чи інших причин належить до переліку суб'єктів права на безоплатну вторинну правничу допомогу, гарантовану державою, яка полягає у наданні правничих послуг, спрямованих на забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, захисту цих прав і свобод, їх відновлення у разі порушення, що полягають у наданні правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру; здійснення представництва інтересів особи в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; забезпечення захисту особи від обвинувачення; надання особі допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правничої допомоги та медіації.

Під час проведення конфіденційних бесід з підопічними закладу, деякі з них висловлювали скарги на відсутність правничої допомоги, що стосується питань:

переведення до інших закладів, управління майном, отримання державної соціальної допомоги.

Це все є результатом відсутності налагодженої співпраці відділення з місцевим центром з надання безоплатної вторинної правничої допомоги, що у свою чергу призводить до порушення прав підопічних на доступ до професійної правничої допомоги.

Відсутність юридичної підтримки ускладнює отримання підопічними необхідної інформації та консультацій, що, в свою чергу, негативно впливає на вирішення їх правових питань та обмежує можливості для захисту їхніх прав і свобод.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Дніпропетровській обласній військовій адміністрації, Дніпропетровській обласній раді, Петриківській селищній раді:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності;

забезпечити контроль за додержанням прав підопічних. комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Петриківської селищної ради забезпечити.

Комунальній установі «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Петриківської селищної ради забезпечити:

будівництво укриття на території закладу яке заплановано на 2025 рік;
отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики;

облаштування приймально-карантинного відділення закладу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007;

підопічних дієтичним харчуванням за рекомендаціями лікаря;
облаштування пандусу на вході до будівлі відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007;

налагодження співпраці відділення з центром з надання безоплатної правничої допомоги.

Додатки: фотоматеріали на 8 арк. в 1 прим.

**Керівник регіональної групи
національного превентивного
механізму у Дніпропетровській
області**

Оксана КРУПНІЙ

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

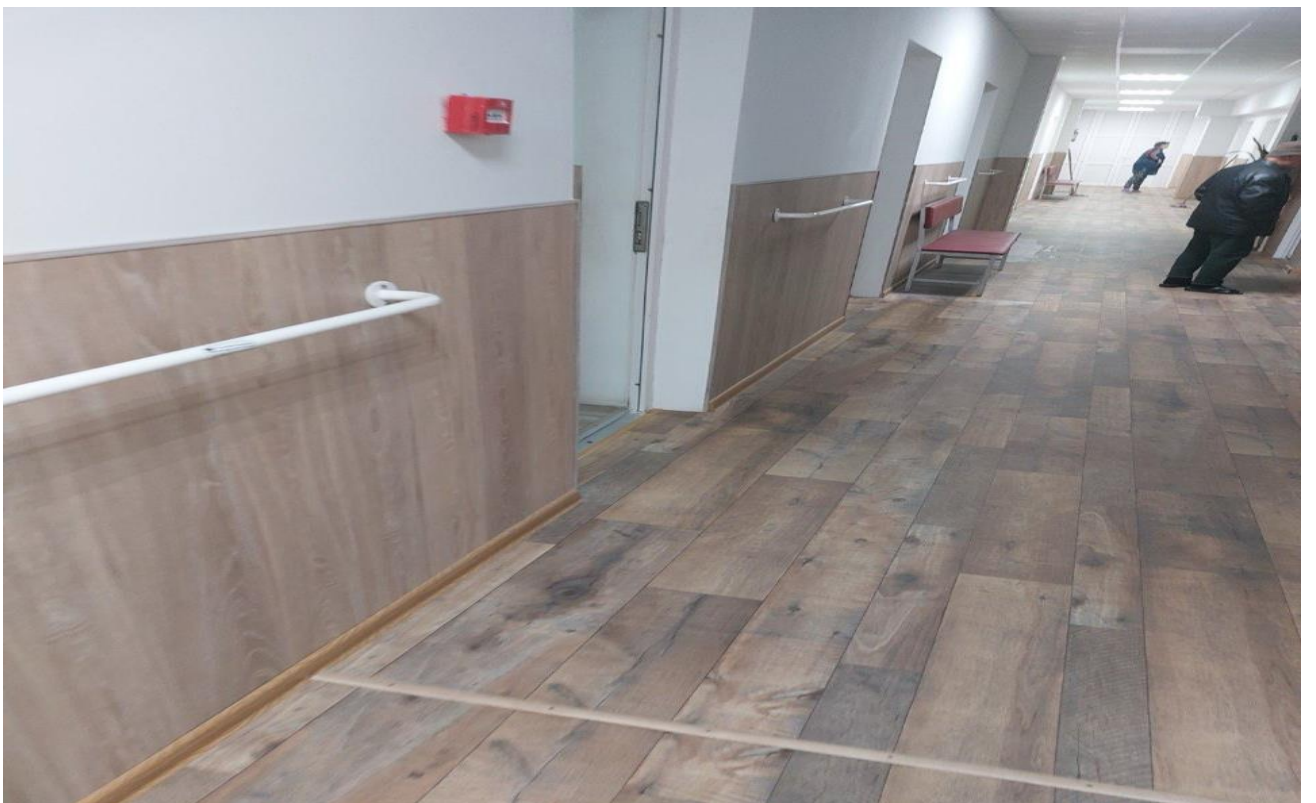

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

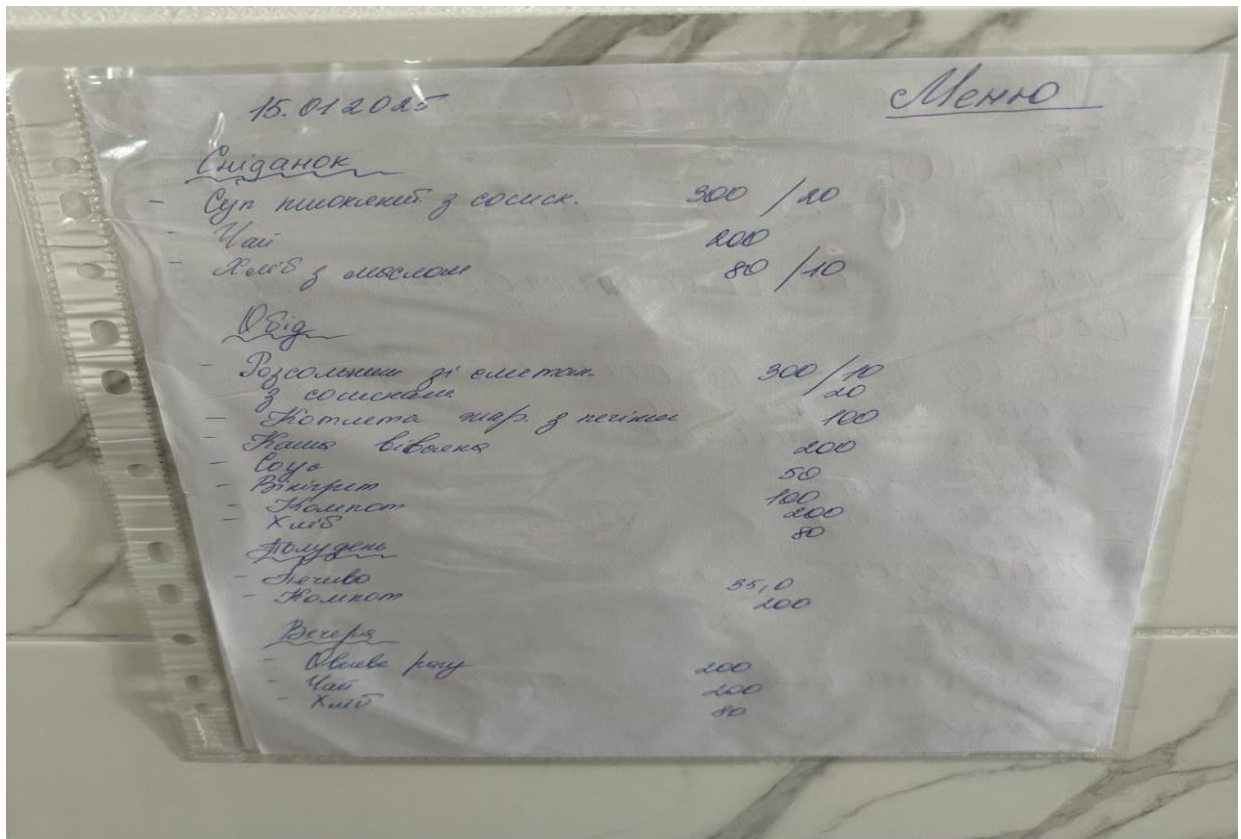

Фото 15

